

Proces pastoračného plánovania

Debra Snoddy, Jim Campbell and Andrew McNally: Parish Pastoral Council. A Formation Manual.
Veritas publications Dublin 2010

Proces pastoračného plánovania oblastí záujmu

Proces pastoračného plánovania oblastí záujmu sa zameriava na štyri oblasti záujmu farskej pastoračnej rady: liturgiu a modlitbu (pobožnosť), budovanie spoločenstva (svedectvo), formáciu a vzdelávanie (slovo) a službu vo svete (blaho ľudí). Proces má šesť štádií, ktoré sa ukončia na troch stretnutiach. Každé stretnutie má čas vyhradený na modlitbu, prepojavacie cvičenie, prácu v malých tímoch a aktivity pre celú skupinu. Členovia farskej pastoračnej rady vytvoria štyri pracovné tímy, kde má každý tím na starosti jednu oblasť záujmu.

Šesť štádií:

- 1. Súčasná realita:** členovia pastoračnej rady identifikujú, s ohľadom na každú z oblastí záujmu farskej pastoračnej rady, súčasnú realitu vo farnosti
- 2. Vízia:** každý z pracovných tímov vytvorí prehlásenie vízie pre svoju oblasť záujmu.
- 3. Identifikovanie priorit:** každý z pracovných tímov identifikuje tri najväčšie priority, na ktorých by chcel počas ďalších troch rokov pracovať a zoradí ich tak, aby jedna priorita prislúchala jednému roku práce.
- 4. Stanovenie cieľov:** každý tím stanoví cieľ pre každú identifikovanú prioritu.
- 5. Brainstorming:** zamerajúc sa na cieľ prvého roku, každý tím identifikuje úlohy, ktoré sa musia vykonať za účelom dosiahnutia tohto cieľa.
- 6. Implementácia:** každý tím vytvorí časový rozvrh pre cieľ prvého roku. Pre každú úlohu zodpovie nasledovné otázky:
 - Kto ju vykoná?
 - Do kedy?
 - Kde?
 - S akými zdrojmi?

Detailný popis tohto prístupu je popísaný v nasledujúcich troch kapitolách.

Plánovacie inštrukcie

Príprava pre Štádium číslo jedna plánovacieho procesu – Súčasná realita

Nasledovné môže byť členom zaslané ako list, alebo odovzdané slovne. Malo by to byť rozdane približne jeden mesiac pred stretnutím, aby bol účastníkom poskytnutý dostatočný čas na uvažovanie.

Ako je vám známe, existujú štyri oblasti záujmu farskej pastoračnej rady. Váš prieskum farnosti bol na nich založený. Pobožnosť sa vzťahuje na spôsob, akým slávime omše cez víkendy a počas týždňa a ako slávime sviatosti. Takisto sa vzťahuje na rôzne spôsoby modlitby, ako sú modlitebné skupiny, duchovné cvičenia, misie, púte atď.

Budovanie spoločenstva sa vzťahuje k spôsobom, ako vytvárame pocit prijatia vo farnosti a tiež bytie v nej. Ide o zapájanie a prepájanie ľudí vo farnosti.

Formácia viery sa vzťahuje na všetky aktivity, ktoré sa dejú doma, v škole a vo farnosti. Tie, ktoré pomáhajú ľuďom poznať, oceniť a žiť ich vieru. Môžu zahŕňať štúdium Biblie, programy formácie viery pre dospelých, náboženské vzdelávanie v školách, prípravu na prijatie sviatostí, kázanie atď.

Služba vo svete sa vzťahuje na starostlivosť o ľudí v núdzi, zahŕňajúc chorých, trpiacich a chudobných. Znamená tiež lokálne aj globálne pracovať pre spravodlivosť a pokoj.

Na prvom plánovacom stretnutí položíme nasledujúce otázky:

Pre každú oblasť záujmu:

- **Čo funguje dobre?**
- **Čo chýba?**
- **Čo nefunguje dobre?**

V záujme prípravy na toto stretnutie vás pozývam vytvoriť štyri tímy, jeden pre každú oblasť záujmu. Pravdepodobne najlepšie bude, ak sa začnete dobrovoľne prihlasovať podľa toho, ktorá oblasť záujmu je vám najbližšia. Ak vznikne nerovnováha zistíte, kto je ochotný presunúť sa z najväčšieho tímu do najmenšieho.

Úlohou členov každého tímu potom bude nájsť odpovede na hore uvedené otázky pre ich oblasť záujmu.

Máte na to čas od teraz, až do plánovacieho stretnutia. Môžete to urobiť štyrmi spôsobmi:

1. Prezrite si výsledky prieskumu, aby ste zistili čo hovoria farníci.
2. Uvažujte o otázkach sami za seba vo svetle vašej vlastnej skúsenosti zo života vo farnosti.
3. Porozprávajte sa aspoň s piatimi farníkmi o tom čo funguje dobre, čo nefunguje dobre a čo chýba.
4. Zistitečo v danej oblasti robia dobre v iných farnostiach.

Členovia tímov to môžu urobiť samostatne od teraz, až do plánovacieho stretnutia. Nie je potrebné stretnúť sa spolu ako tím. Budete mať príležitosť podeliť sa o svoje vedomosti na plánovacom stretnutí.

Plánovacie stretnutie 1

Súčasná realita a vízia

Racionálny cieľ:

Pomenovať súčasnú realitu a vyjadriť víziu v oblastiach záujmu farskej pastoračnej rady.

Empirický cieľ:

Okolo vízie práce farskej pastoračnej radyvytvoriť atmosféru plnú energie.

Poznámka 1:

Každý z členov farskej pastoračnej rady má na starosti časť príprav tohto stretnutia. Inštrukcie sú popísané v Plánovacích inštrukciách v predchádzajúcej kapitole. Musia sa s členmi farskej pastoračnej rady prebrať mesiac pred prvým plánovacím stretnutím.

Poznámka 2:

Tieto tri plánovacie stretnutia sú navrhnuté tak, aby trvali dve a pol hodiny. Ak sa práca ukončí skôr, je to len lepšie.

Potrebné materiály:

- Tabuľa flipchart a papier.
- Nástenka a papierová páska alebo pripináčky. Alternatívne použite hárky papiera A1 pokryté vrstvou špeciálneho sprejového lepidla.
- Podklady prezentácie a modlitby pre účastníkov.
- Papiere A4 a A5, perá a popisovače.
- Veľké žlté samolepiace štítky.
- Kópia prehlásenia farskej pastoračnej rady a základných pravidiel.
- Ohnisko modlitby, napríklad biblia alebo sviečka.
- Ak máte v rovnaký deň naplánované aj druhé stretnutie, budete potrebovať počítač a tlačiareň.

Osnova

1. Úvod	15 minút
2. Modlitba	10 minút
3. Súčasná realita	50 minút
4. Prestávka	15 minút
5. Vízia	55 minút
6. Zhrnutie	5 minút

1. Úvod

Vitajte na prvom z troch stretnutí, kde budete mať príležitosť vytvoriť trojročný strategický pastoračný plán. Plán bude vychádzať zo štyroch oblastí záujmu farskej pastoračnej rady: pobožnosti, slova, svedectva a blaha ľudí. Budovanie vášho plánu pozostáva zo šiestich štádií.

Na nástenku pripnite vo formáte A3 nasledovné:

Stretnutie jedna

Štádium 1 – Súčasná realita

Štádium 2 – Vízia.

Stretnutie dva

Štádium 3 – Priority

Štádium 4 – Ciele.

Stretnutie tri

Štádium 5 – Brainstorming

Štádium 6 – Implementácia.

Potom nasledujúcim spôsobom popíšte štádiá:

Štádium jedna je o popísaní súčasnej reality. Štádium dva je o vyjadrení vašej vízie. Na tomto stretnutí sa budeme venovať štádiám jedna a dva a na ďalšom stretnutí budeme pracovať na štádiách tri a štyri.

Štádium tri je o stanovení priorít pre vašu prácu počas nasledujúcich troch rokov, zatiaľ čo štádium štyri je o definovaní cieľov založených na týchto prioritách.

Štádium päť je fáza brainstormingu, kde položíme otázku pre cieľ prvého roku: „Čo všetko musíme urobiť, aby sme dosiahli cieľ?“ Štádium šesť je o implementácii: kto vykoná ktorú úlohu, do kedy, kde a s akými zdrojmi? Štádiám päť a šesť je venované tretie stretnutie.

Začnime pripomenutím si nášho prehlásenia a základných pravidiel.

Na nástenku pripnite prehlásenie a vyzvite členov rady, aby ho spoločne prečítali. Potom prečítajte základné pravidlá rady.

V rámci nášho prepojovacieho cvičenia popremýšľajte v pároch o tejto otázke: „Čo si sa naučil počas posledných štyroch mesiacov prostredníctvom členstva vo farskej pastoračnej rade?“

Dajte im pár minút na vzájomný rozhovor a potom si vypočujte pár stručných odpovedí.

2. Modlitba

Pre modlitbu použite koncept modlitby z fotokópie 14-1.

3. Súčasná realita

V záujme plánovania musíme s ohľadom na štyri oblasti záujmu, začať definovaním súčasnej reality.

Dajte na nástenku fotokópiu 14-2 a povedzte:

Prvou oblasťou je: **liturgia a modlitba.**

V minulosti sme povedali, že pobožnosť sa vzťahuje na spôsob, akým slávime omše cez víkendy a počas týždňa, a ako slávime sviatosti. Takisto sa vzťahuje na rôzne spôsoby modlitby, ako sú modlitebné skupiny, duchovné cvičenia, misie, púte atď.

Úlohou teraz je pre túto oblasť identifikovať:

- Čo funguje dobre?
- Čo chýba?
- Čo nefunguje dobre?

Dajte na nástenku fotokópiu 14-3 a povedzte:

Druhá oblasť je: **budovanie spoločenstva.**

V minulosti sme povedali, že budovanie spoločenstva sa vzťahuje k spôsobom, ako vytvárame vo farnosti pocit prijatia a tiež bytie v nej. Ide o zapájanie a prepájanie ľudí vo farnosti.

Dajte na nástenku fotokópiu 14-4 a povedzte:

Tretia oblasť je: **vzdelávanie a formácia.**

V minulosti sme povedali, že formácia viery sa vzťahuje na všetky aktivity, ktoré sa dejú doma, v škole a vo farnosti. Tie, ktoré pomáhajú ľuďom poznať, oceniť a žiť ich vieru. Môžu zahŕňať štúdium Biblie, programy formácie viery pre dospelých, náboženské vzdelávanie v školách, prípravu na prijatie sviatostí, kázanie atď.

Dajte na nástenku fotokópiu 14-5 a povedzte:

Štvrtá oblasť je: **služba vo svete.**

V minulosti sme povedali, že služba vo svete sa vzťahuje na starostlivosť o ľudí v núdzi, zahŕňajúc chorých, trpiacich a chudobných. Znamená tiež lokálne aj globálne pracovať pre spravodlivosť a pokoj.

V príprave na toto stretnutie ste realizovali váš projekt načúvania a rozdelili ste sa do tímov podľa oblastí záujmu. Mali ste možnosť samostatne uvažovať o troch otázkach, ktoré sa týkajú vašej oblasti záujmu, rozprávať sa o nich s ostatnými, preskúmať čo o nich hovorí váš prieskum a pozrieť sa na dobré praktiky z iných farností. Takže teraz chcem, aby ste sa dali do svojich pracovných tímov podľa oblastí záujmu a použili veľké A1 strany tabule flipchart na zodpovedanie troch otázok. Napíšte na papier hrubým popisovačom prvú otázku a následne pod to napíšte svoje odpovede na tú otázku. Potom urobte to isté s druhou a treťou otázkou. Je vám jasné čo od vás žiadam?

Odpovedajte na prípadné otázky. Kým tímy pracujú požiadajte ich, aby spomedzi seba vybrali jednu osobu, ktorá prečíta odpovede.

Keď dokončia úlohu, požiadajte tím oblasti služby vo svete, aby dal svoje hárky na stenu. Skôr ako poverená osoba prečíta odpovede, celej skupine povedzte:

Teraz ideme počúvať odpovede každého tímu. Kým budete počúvať odpovede ostatných tímov chcem, aby ste si položili tieto otázky:

- Nechýba tam niečo?
- Môžem niečo doplniť?
- Je tu niečo, čo funguje dobre a oni to nespomenuli?
- Je niečo, čo chýba a oni to nespomenuli?
- Je niečo, čo nefunguje dobre a oni to nespomenuli?

Zakaždým, keď niektorý tím skončí, dám vám možnosť napísať na žlté samolepiace štítky to, čo chcete doplniť. Dúfam, že všetci máte pero a dostatok samolepiacich štítkov.

Nechajte osobu z tímu služby vo svete prečítať ich odpovede. Potom povedzte:

Ďakujem Vám a tiež všetkým členom tímu služby vo svete. Potrebuje niekto niečo objasniť?

Požiadajte členov tímu služby vo svete, aby zodpovedali prípadné otázky. Potom povedzte:

Venujte prosím pár minút zapísaniu vecí, ktoré by ste chceli dodať. MALÁ POZNÁMKA: nedávajte všetko na jeden štítok. Ak máte napríklad dve veci, ktoré fungujú dobre, napíšte

jednu na jeden štítok a druhú na druhý. Snažte sa písať tak, aby to ostatní vedeli prečítať. Keď budete mať všetko zapísané, prilepte štítky na stenu.

Keď dajú na stenu svoje štítky, prečítajte ich a spýtajte sa či niečo nepotrebuje objasnenie. Opakujte tento proces pre budovanie spoločenstva, vzdelávanie/formáciu a liturgiu/modlitbu.

4. Prestávka

Dajme si pätnásť minút prestávku.

5. Vízia

Teraz sme pripravení posunúť sa do druhého štádia, ktorým je vízia. Požiadam vás, aby ste napísali stručné prehlásenie vízie pre svoju oblasť záujmu, takže tí, ktorí pracovali na službe vo svete, pripraví prehlásenie vízie pre službu vo svete, a tak ďalej.

Prehlásenie vízie odpovedá na otázky: Čo chcete dosiahnuť v tejto oblasti záujmu? Aký je váš úmysel? Ktorým smerom sa vydáte? K čomu sa zaväzujete? Keď uvažujete o vízii, uvažujte ambiciózne.

Takže, keď si ako príklad zoberieme službu vo svete, vieme, že vo všeobecnosti sa vzťahuje na starostlivosť o ľudí v núdzi, zahŕňajúc chorých, trpiacich a chudobných. Znamená tiež lokálne aj globálne pracovať pre spravodlivosť a pokoj. Vieme tiež, že vo vašej farnosti niektoré veci fungujú dobre, niektoré nie a niektoré veci chýbajú. Preto v tomto svetle, v oblasti služby vo svete:

- Čo chcete dosiahnuť?
- Aký je váš úmysel?
- Ktorým smerom sa vydáte?
- K čomu sa zaväzujete?

Pustite sa teraz do vytvárania prehlásenia vízie v jednej vete. Nezabudnite myslieť ambiciózne. Keď budete mať svoju vetu, napíšte ju veľkými písmenami na papier A4, aby sme ju mohli dať na nástenku.

Dajte im na to desať minút a z času na čas sa pozrite na každú skupinu. Nasledujúce príklady majú slúžiť Vám, aby ste vedeli pomôcť skupinám, ale nemali by sa dostať k účastníkom, pretože môžu obmedziť ich kreativitu. Prvý príklad v každej kategórii je z knihy Keeping the Covenant od Toma Sweetsera. Druhý príklad je z farskej pastoračnej rady v Írsku, ktorá podstúpila tento proces.

Liturgia a modlitba

„Eucharistia sa slávi tam, kde sa ľudia môžu stretávať na spoločnú modlitbu a aktívne sa zapájať do bohoslužby.“

„Pripravíme zmysluplné liturgie, ktoré vychádzajú z požiadaviek všetkých členov nášho farského spoločenstva – predovšetkým mládeže.“

Budovanie spoločenstva

„Pomáhame budovať vzťahy medzi ľuďmi, aby sa ľudia mohli lepšie spoznávať, ako spoločenstvo sa

spolu zabávať a deliť sa o svoj čas, energiu a schopnosti prostredníctvom aktívneho angažovania sa vo farnosti.“

„Vytvoríme farnosť, ktorá je živá a vibrujúca, kde sa všetci cítia byť jej súčasťou.“

Vzdelávanie a formácia

„Zaväzujeme sa k doživotnému učeniu sa a objavovaniu toho, kto je Boh v našich životoch.“

„Zaväzujeme sa urobiť z našej farnosti miesto, kde majú ľudia pravidelné možnosti rozvíjať svoju vieru.“

Služba vo svete

„Sme vyslaní slúžiť chorým, pomáhať tým, ktorí sú v núdzi, oslovovať tých, ktorí sú na okraji našej farnosti a konfrontovať nespravodlivosť a predsudky v akejkoľvek forme.“

„Zaväzujeme sa povzbudzovať naše farské spoločenstvo, aby lokálne aj globálne pomáhalo tým, ktorí sú v núdzi.“

Každá skupina teraz vytvorila stručné prehlásenie vízie. Všetky prehlásenia teraz pripneme na nástenku a prečítame ich. Potom sa na ne postupne pozrieme podrobnejšie.

Nechajte niekoho z každého tímu ukázať a prečítať svoje prehlásenie vízie. Potom povedzte:

Začnime vzdelávaním a formáciou. Pýtam sa celej skupiny:

- Čo si o tomto prehlásení vízie myslíte?
- Môžete sa pod to podpísať?
- Ste ochotní na tom pracovať?
- Ak nie, čo sa musí pridať alebo zmeniť, aby ste s tým mohli súhlasiť?

Zaoberajte sa otázkami, ktoré sa vynoria, až kým skupina nedosiahne konsenzus. Ak sa zaseknú, dajte nejaké návrhy sami a predostrite ich skupine. Rovnako postupujte s každým prehlásením vízie.

6. Zhrnutie

Toto je koniec druhého štádia. Keď sa opäť stretne na ďalšom stretnutí, budeme pracovať na štádiách tri a štyri: priority a ciele. Prv, než sa rozídeme, rád by som od každého z vás počul odpoveď na túto otázku: „Aké slovo alebo výraz by ste použili na opísanie poslednej dve a pol hodiny?“

Vypočujte si odpoveď od každého člena. Poďakujte sa im za ich účasť a pripomeňte im čas a dátum ďalšieho stretnutia.

Na konci stretnutia zoberte z nástenky materiály týkajúce sa súčasnej reality a prehlásenia vízie a prepíšte ich na ďalšie stretnutie.

Fotokópia 14-1

Modlitba plánovacieho stretnutia 1

Proroci

Začnite pustením pomalej inštrumentálnej hudby a oslovte skupinu týmito alebo podobnými slovami:

Vedúci: Myslime na prorokov minulosti a súčasnosti ... *(pauza)* Na výzvy, ktorým čelili a zvíťazili ... *(pauza)* Modlime sa k nim ... *(pauza)* Odovzdajmesamých seba jeden druhému ... *(pauza)* a Ježišovi Kristovi prítomnému medzi nami, skrze nás a skrze Božie slovo ... *(dlhá pauza)*.

Otváracia modlitba

Vedúci: Milosrdný Bože, svoj dokonalý plán si nám odhalil skrze Mojžiša a prorokov. V Tvojom Synovi Ježišovi sa odhalila plnosť tohto plánu, ako dobrá zvesť pre chudobných. Zošli nám dnes svojho Ducha, aby sme rástli vedomí si Tvojho láskyplného plánu a stále viac a viac sa túžili deliť o Tvoju uzdravujúcu lásku a odpustenie so všetkými, s ktorými sa stretávame. Modlime sa v mene Ježiša, ktorý žije a vládne spolu s Tebou a s Duchom Svätým na veky vekov.

Všetci: Amen.

Vedúci: Prišiel aj do Nazaretu, kde vyrástol. Podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy a vstal, aby čítal. Podali mu knihu proroka Izaiáša. Keď knihu rozvinul, našiel miesta, kde bolo napísané: "Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok." Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si. Oči všetkých v synagóge sa upreli na neho. A on im začal hovoriť: "Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli." Všetci mu prisviedčali a divili sa milým slovám, čo vychádzali z jeho úst. (Lk 4, 16-22)

Otázka na zamyslenie: „Ako dnes naplňame tento úryvok z písma?“

Prosby

Vedúci: Za prorokov dnešných čias. Modlime sa za ...

Povedzte prosím iba meno. Môže to byť osoba, ktorá pracuje pre farnosť, osoba z verejného života, svätý alebo niekto iný. Po primeranej dobe povedzte tieto alebo podobné slová:

Pane Ježišu, žehnaj prorokov našich čias. Pomôž nám v našej snahe byť prorokmi v našej vlastnej farnosti. Daj nám o čo Ťa prosíme.

Všetci: Amen.

Záverečná modlitba

Vedúci: Modlime sa spoločne.

Všetci: Modlime sa, aby sme my, ako Ježišova Cirkev, nikdy neprestali pracovať na šťastí detí, slobode nespravodlivo väznených, na podpore chudobných, chorých a osamelých a na pomoci ľuďom v akejkoľvek núdzi skrze Ježiša Krista, nášho Pána, ktorý žije a vládne s Tebou a Duchom Svätým na veky vekov. Amen.

Fotokópia 14-2

Liturgia a modlitba

Pobožnosť sa vzťahuje na spôsob, akým slávime omše cez víkendy a počas týždňa, a ako slávime sviatosti. Takisto sa vzťahuje na rôzne spôsoby modlitby, ako sú modlitebné skupiny, duchovné cvičenia, misie, púte atď.

V tejto oblasti:

- Čo funguje dobre?
- Čo chýba?
- Čo nefunguje dobre?

Fotokópia 14-3

Budovanie spoločenstva

Budovanie spoločenstva sa vzťahuje k spôsobom, ako vytvárame vo farnosti pocit prijatia a tiež bytie v nej. Ide o zapájanie a prepájanie ľudí vo farnosti.

V tejto oblasti:

- Čo funguje dobre?
- Čo chýba?
- Čo nefunguje dobre?

Fotokópia 14-4

Vzdelávanie a formácia

Vzdelávanie a formácia sa vzťahuje na všetky aktivity, ktoré sa dejú doma, v škole a vo farnosti. Tie, ktoré pomáhajú ľuďom poznať, oceniť a žiť ich vieru. Môžu zahŕňať štúdium Biblie, programy formácie viery pre dospelých, náboženské vzdelávanie v školách, prípravu na prijatie sviatostí, kázanie atď.

V tejto oblasti:

- Čo funguje dobre?
- Čo chýba?
- Čo nefunguje dobre?

Fotokópia 14-5

Služba vo svete

Služba vo svete sa vzťahuje na starostlivosť o ľudí v núdzi, zahŕňajúc chorých, trpiacich a chudobných. Znamená tiež lokálne aj globálne pracovať pre spravodlivosť a pokoj.

V tejto oblasti:

- Čo funguje dobre?
- Čo chýba?
- Čo nefunguje dobre?